

**PERÉNYI GÁBORNÉ
GUTHI ORSZÁGH ILONA**

Csejthe várát, a Guthi Országhok ősi fészket, megtöltötte a gyermekcacagás. Három hajlékony kis gyermek teste kergetőzött a kert útjain és anyjuk, apjuk szeme boldogságban úszott, mikor nézték őket.

Guthi Országh Lászlót különben is szerencsés, boldog embernek nevezték az országban. Őseitől gazdagságot, hatalmas birtokokat örökölt s ládája is telve volt ezüsttel, arannyal. A király meg pártját fogta, szolgálatait megbecsülte. Egyik méltóságot a másik után kapta s Hevesmegye örökös főispánóságát még utódaira is kiterjesztette a király. Testvéreivel, rokonságával nem perlekedett, élete olyan volt hát, hogy mindenki csak irigyelhetete érte. Felesége pedig a legkiválóbb volt az asszonyok között. Pekry Annát csak szeretni lehetett. Nem egyedül a szépségéért, — pedig kevés olyan szép asszony volt a Vág völgyében — de okosságáért, jóságáért is. Guthi Országh László mindent megkapott az élettől, amit ember csak remélhetett. Gazdagsága, méltósága, békés otthona volt s otthonában a szeretett feleség mellett három gyermek növekedett, szépült. A legidősebb fiú volt. A keresztségben Kristóf nevet nyert. Alig pár esztendővel volt csak idősebb Ilonánál, Borbálánál, mégis úgy bánt húgaival, úgy gyámolította őket, mint lovag a hölgyeket.

Guthi Országh László sokszor elnézte a fiút s elgondolkozott sorsa felett. Szerette volna lélekben, testben erősnek, szépnek nevelni. Hisz ő volt az egyetlen férfisarja a valamikor oly népes Országh-családnak. Bátyjainak, rokonainak nem volt fiúszülöttjük, aki a hírnevet szerzett Országh nevet még fényesebbé tehetete volna. Csak egyetlen egy Guthi Országhfiú volt már, ez az ő fia, Guthi Országh Kristóf. Gyakran eltűnődött a sorsán. Szeretett volna a jövőbe látni s megtudni, mit is tartogat számára a jövő.

De bár Kristóf volt az egyetlen fiú a családban s bár mind a három gyermekéhez egyformán gyengéd és jó volt, talán leg-

jobban Ilona nőtt a szívéhez. Maga sem tudta volna megmondani, hogy miért hajolt annyi szeretettel e felé a korához képest oly magasra nyúlott leányka felé. De mégis így volt. Már kis gyermekkorra óta vele beszélgetett el a legszívesebben. Nézegette, mint ültetgeti virágjait, mint játszik a többi gyerekekkel. S sohasem volt fáradtság számára, ha a kislány azzal rabolta idejét, hogy kézimunkáit, latin meg magyar írásbeli feladatait mutogatta.

Mert a gyerekek már korán hozzászótkak a betűvetéshez. Anyjuk, Pekry Anna akarta így. Azt mondta, igaz, nem szükséges éppen, hogy egy leány írni tudjon, de egy nemesasszonynak illik, hogy el tudja olvasni a hozzá íródott levelet és válaszolni is tudjon arra. Általában Pekry Anna nagyon szigorúan fogta a leányokat. Amilyen szelíd, jólelkű, megértő asszonynak ismerték, éppen olyan kérlelhetetlen szigorúsággal követelte meg, hogy a gyermekek teljesítsék kötelességeiket. Már mint aprócska gyermekek hozzászótkak a munkához. Naponta kézimunkázniok kellett s Guthi Országh László nem egyszer elcsodálkozott, amikor látta, hogy Ilona, Borbála kis kezeiből milyen csodálatos szépségű munkák kerülnek elő.

Ilona volt az ügyesebb. Gyors volt, dolgos. Szeretett elbélődni a kertben, a virágok között, ásott, kapált, saját kezével ültette kedvelt palántáit. De szívesen segített a befőzések-nél, gyümölcseltevéseknél is. Meg minden olyan női munkánál, amely nálánál idősebb leányok munkakörébe illett. De tanulni is szeretett. Latinul szinte jobban beszélt, mint a bátyja s olyan szép betűket vetett a papírra, hogy még egy írődeák sem tudta volna különben megrajzolni őket. S milyen okos volt. Ha beszélt vele az ember, szinte el is feledte, hogy csak kis gyermekkel s nem okos felnőttel áll szemközt.

Guthi Országh László nagyon szerette feleségét meg a gyermekeit. Szerette volna, ha az Isten hosszú, egészséges étellel ajándékozta volna meg, hogy kis családját minden bajtól megvédhesse. De az emberi kívánságoknak Isten parancsol. S ott fenn úgy határozták, hogy Guthi Országh László ne élhesse meg gyermekeinek felserdülését. A kis Országh Kristóf még alig tudta megülni a lovat, amikor már gyászt is viseltek Országh Lászlóért a magas, vágvölgyi Csejthe várában.

Sokat vesztett a kis család az apa elhunytával. Olyan békés harmónia volt közöttük, olyan egymást segítő szeretet, hogy az elköltözöttet soha feledni nem tudták. Hiányát örökké érezték. De a családfő elvesztése más módon is érintette őket. Mert az apa halálával az özvegy és a gyermekek jussára sokan rá akarták tenni a kezüket. Szerencsére voltak hatalmas rokonaik, akik szívükön viselték Pekry Anna és gyermekeinek érdekeit. Ezek megvédték őket minden bajtól s azon iparkodtak, hogy az árvák vagyona semmi csorbát ne szenvedjen. Mégis ezer keserűség szakadt Pekry Annára és igen érezte a férfitámasz hiányát. Itt is, ott is ellenséges kezek nyúltak a vagyona felé s minduntalan kéréssel kellett rokonaihoz fordulni, hogy védelmezzék őket. Ebben az árva állapotban szívesen vette Losonczy István érdeklődését, aki minden erejével támogatni igyekezett a magára maradt kis családot.

Losonczy István érdeklődését meleg szerelem váltotta fel. Megkérte Pekry Anna kezét. S mert azokban a zűrzavaros időkben rossz volt az asszonyoknak egymagukban élniök s s mert maga is hajlott a hős Losonczy István felé, Pekry Anna felcserélte a Guthi Országhok nevét Losonczy Istvánéval.

Losonczy István jó apja volt Guthi Országh László gyermekeinek. Sohasem érezte velük a mostohaapát. A gyerekek is szerették őt, megbecsülték a szavát és felnéztek rá, tisztelték, mintha csak tulajdon apjuk lett volna. A hős Losonczy István is kedvelte az Országh-gyerekeket. De valahogy legjobban ő is Ilonát szerette. Azért-e, mert csodálatos szépségű leánykává növekedett, vagy azért, mert okos, kedves volt, ki tudná most már megmondani. Mindenesetre Losonczy István egész erejével arra törekedett, hogy Guthi Országh Ilonát jól adja férjhez. Ez sikerült is. Ilonát Perényi Gábor kérte meg feleségül. Perényi Gábor a legnagyobb fiatal főúr volt akkor az országban. Családja ősidők óta nagy szerepet játszott a történelemben s a család férfitagjai egy tői - egyig nagy méltóságokat töltöttek be. Perényi Gábor apja, Perényi Péter például koronaőr volt, nagyapja pedig a királynak a helyettese, a nádor. Perényi Péter korának egyik legnagyobb hadvezére volt s államférfiúi működése is közismert. Nagyratörő, büszke főúr volt, akit kortársai még azzal is megvádoltak, hogy a magyar királyi korona elnyerésére tö-

rekszik. Perényi Gáborra szép jövő várt. Hatalmas birtokai, katonái voltak s kiváló hadvezérnek ismerték szerte az országban. A vele való házasság tehát csak előny lehetett Guthi Országh Ilonára is, az egész Országh-családra is. De a fiatalok még tetszettek is egymásnak. A fiatal Perényi délceg, bátor, okos férfi volt s Guthi Országh Ilona meg olyan szép, hogy szépségének híre befutotta az egész országot.

Perényi Gábor rövid ismeretség után tehát megkéreti, eljegyzi Ország Ilonkát, aztán elviszi a vágvölgyi Csejthe várából Töketerebesre.

Töketerebes egyike a legszebb vidékeknek. Nem hegyes még, csak lankás, dombos. Sok patakkal, erdővel bővelkedik. A várhoz öt kert tartozott, a vár alatti meggyeskert, a lugoskert, a díszkert, a katonák és a barátok kertje. A kertek mind telistele voltak ültetve gyümölcsfákkal. A Hiv-patak és a Hivkút között pedig halastó is volt és a kertben nyári mulató terpeszkedett. Guthi Országh Ilona jól érezte magát a töketerebes várban. Ez a vár a Perényi-család kedvelt lakhelye volt, de Guthi Országh Ilona is csakhamar megszerette. Ha kint dolgoztatott a kertekben, ott tett-vett az árnyas fák alatt, szinte nem is érezte olyan nagyon a távollevő férje hiányát.

Pedig Perényi Gábort gyakran elszólította a kötelesség ifjú felesége mellől. Zűrzavaros idők voltak azok, amelyekben Guthi Országh Ilona és Perényi Gábor éltek. A mohácsi vész után, a török portyázások idején a magyar főurak ugyancsak kivehették részüket a harcból. De a csatározásra az okot nem mindig a török adta. Volt ügy, hogy egymással is küzdeniök kellett. Mert az országban két párt volt. Az egyik párt a törökkel rokonszenvező erdélyi fejedelemre esküdött, míg a másik párt a király érdekeit szolgálta. Perényi Gábor pedig mind a kettőt rövid életében. Nem volt kétszínű ember, mégis két úrnak kellett szolgálnia. Mert először az erdélyi fejedelem ügyét vitte diadalra. Nem kedvelte ugyan a törököt, halálos ellensége volt a rabló, fosztogató pogánynak, de Ferdinánd királyhoz nem húzhatott, mert a király volt az, aki apját, Perényi Pétert élete végéig fogságban tartotta. Így ifjúkorának első idejében Perényi Gábort az erdélyi fejedelem oldalán látjuk. De aztán akadtak magyar főurak, akik megnyerték Perényi Gábort a király ügyének. S mert egyike volt a leg-

ügyesebb katonáknak s hadműveleteit mindig siker kísérte, kedvelt, erősen pártfogolt embere lesz a királyi udvarnak.

Az államügyek, a hadviselés gyakran elszólítják hazulról. Ilyenkor csak levelekkel, ajándékokkal keresi fel Országh Ilonát. Fiatal felesége pedig szorgalmasan írogatja a válaszokat, meg küldi a tóketerebesi, sárospataki, diósgyőri birtokok, kertek nemes gyümölcseit férje számára. Ha nagyon hiányzik a férje, maga is útra kerekedik vele együtt. De rendszerint otthon várja be visszatértét és imádkozik a távollevő életéért.

Olyan gyorsan elrepül így az idő. Pekry Anna leányának ezer dolga akad a várban. Otthon, anyja mellett, megszokta a gazdálkodást. Korának első gazdasszonyaként emlegették mindenfelé s valóban nem volt a háztartásnak olyan ága, amelyben ne tűnt volna ki. Pedig az akkori háziasszonyok házatája sok munkát igényelt.

Minden otthon készült. A legdíszesebb ruhákat, legpompásabb öltönyöket maguk az asszonyok készítették. S azok a ruhák telistele voltak sok időt és fáradságot igénylő kézimunkával. S a kézimunkákon kívül prém díszítette őket, meg boglárók, drágakövek. Elkészítésükhöz nemcsak ügyesség kellett, hanem sok idő is. Hisz akkor még a fátylakat is hímezték. A ruhavarrás tehát sok gondot adott a ház asszonyának. Igaz ugyan, hogy akkoriban nem dobták olyan hamar félre a ruháikat az asszonyok, mint most teszik a nők a már divatját múlt ruhadarabokkal. Esztendőkön, majd egy életem át viselgették őket. De viszont nemcsak a ház asszonyának meg közvetlen családtagjainak ruháiról kellett gondoskodni. Ahány leány, asszony csak volt a várban, annak ruhája mind a vár szabóműhelyéből került elő. A ház asszonya tartozott gondoskodni szolgálólányai, várban időző rokonai ruházatáról, kiházásításáról is. így lakodalmak, kiházásítások idején a várban tartózkodó lányok, asszonyok mást sem tettek heteken, hónapokon keresztül, mint szabták, varrták, hímezték a ruhákat, kézimunkákat készítették.

S mennyi dolgot adott a kertgazdaság. Akkoriban még nem voltak piacok, ahová kis kosárával leszaladhattak volna a szolgálólányok. Ami zöldség, főzelékféle egy év alatt csak kellett a várban, azt mind az asszonynépnek magának kellett

előállítania. Egy év konyhájáról kellett a ház asszonyának gondoskodnia. A főzelékfélék eltevése ezer kéznek is munkát adott volna. A borsószedés, elraktározás, válogatás, a szárítás, a különféle ízesítő fűszerek elrendezése, összeszedése mennyi munkát igényelt. Hát még a gyümölcsszüret! Amikor egy egész gyümölcsöskert fáinak termését kellett felhasználni, értékesíteni. A gyümölcskonzerválás hányféle módját ismerték és gyakorolták. Az aszalás, befőzés mennyi gondot és munkát igényelt. És a liktáriumok (akkor úgy hívták a lekvárt) készítése, meg a különféle szirupoké, gyümölcsboroké. Hány napot töltöttek el az asszonyok reggeltől estig tartó munkában, míg végre egy év szükségletét fedező gyümölcs hirdethette a gazdasszony előrelátó gondosságát.

De ugyanakkor a fűszerekről sem szabadott megfeledezni, sőt még a gyógynövényekről sem. Hisz azok képezték a várúrnők patikáját. Mert a vár úrnője orvos, patikus is volt egyszemélyben. Ha valaki megbetegedett, először csak a ház asszonyához ment. S csak ha nagyon előrehaladott volt az állapota, akkor üzengettek ismerősökhöz, rokonokhoz, hogy küldjék el az éppen ott tartózkodó orvost, aki akkoriban olyan ritka volt, mint egy valóságos fehér holló. Az asszonyok maguk is értettek a gyógyításhoz. Mert patikus szobájukban vagy patikus ládájukban ott sorakoztak a legkülönbélebb receptek mindenféle fajta baj és betegség ellen. Ezeket a recepteket még ősanyáik gyűjtötték egybe és származtatták anyáról anyára. Minden várban volt ilyen receptgyűjtemény, amelyeket az ismerősök, rokonok még egyre gyarapították. A betegségek ellen való receptek mellett ott voltak a legkülönbélebb gyógyszerek, meg az azokhoz való különféle füvek, porok, gyógynövények. Ezeknek összegyűjtéséről is a ház asszonya tartozott gondoskodni. És nyaranként féltő gonddal termelgették is őket, összegyűjtötték, félreraktározták, hogy mindazok a növények meglegyenek, amiket a különféle receptek a fájdalmak ellen előírnak.

Guthi Ország Ilona mindehhez értett. Anyja a leghíresebb gazdaasszony volt az egész megyében s erősen szíven viselte, hogy leányai, Ilona és Borbála eltanulják mindazt, ami az akkori háztartás vezetéséhez szükséges volt. S ha Guthi Ország Ilonának már édesanyja mellett, lánykorában is jó gazdaasszonyi híre volt, mikor maga asszonya lett, jó

háziasszonyi hírneve talán még az édesanyját is túlszárnyalta.

De szívesen is foglalkozott a háziasszonyi teendőkkal. Kertjében maga gyomlálgatott, saját kezével ültette a káposztát, az érzékeny kis virágpalántákat és maga szüretelte a borsót, babot. Szolgálólányainak mindig maga jár elől jó példával. Van is híre a kertgazdaságának. Fajgyümölcsreiből még az ország legtávolabbi részéből is kérnek. Dinnyéi, almái, körtéi megjárják a királyi udvart is, s mindenkor hírt és dicsőséget szereznek Guthi Országh Ilona gazdálkodásának, kertjének. Akihez csak kedveskedve elküldi gyümölcsseit, rendre dicsérik azoknak jóságát, ízét, szépségét.

Ugyanígy van a virágkertészettel is. A XVI. század nagy kedvelője a virágoknak. Talán egy kor sincs, amely olyan virágszerető lett volna. Lányos ház akkoriban el sem lehetett volna virág nélkül. Amerre csak ment az ember, mindenütt virágot és virágot láthatott. A lányok, asszonyok díszre volt a virágoskert. Mindent díszítettek vele. Nemcsak a háznak és a kertnek lett a dísz, hanem ott tarkállott a ruhákon is s gyakran fűzték koszorúba, fűzerbe, meg viselték hajban. Guthi Országh Ilona virágkertészését is dicsérik az egykorú feljegyzések. Főasszonyaink kedveskedve Írogatják hozzá leveleiket, amelyben palántákat, magokat kérnek tőle. S Perényi Gáborné szívesen küldözgeti magatermelte virágainak magjait s örül, ha hallja, hogy az ország másik részében, idegen viszonyok között, idegen kertben is szépen fejlődnek és díszére válnak annak, aki elültette őket. Pedig mennyi gondot ad az akkori virágkertészet. Mennyi munkát követel a virágmagvak válogatása, szüretelése. És mennyi gondot, fáradságot az öntözgetés, gyomlálás, palántázás. De Guthi Országh Ilonának ez nem fáradság. A legkedvesebb kedvtelése a kertben való időzés és szabad idejének, nappaljainak jórészét a kertben dolgoztatva tölti.

A jótékonykodás is sok idejét elrabolja. Jószívű, könyörületes nőnek ismerték kortársai Perényi Gábornét. Szegény az ajtaja előtt ajándék nélkül el nem ment és a nyomorgók, szenvedők előtt mindig nyitva volt a háza. Asszonyai, lányai nem egyszer napokat töltöttek azoknak a ruháknak a varrogásával, amelyeket a szegények felruházására szánt. Országos csapások idején megnyitja magtárait és minden igyekeze-

tével azon van, hogy a birtokain élő szegény emberek sorsán segítsen. Nem tudjuk, hogy volt-e kis kórháza, — vagy ahogy hívták: ispotálya, — mint az édesanyjának, de valószínű, hogy a betegekről is gondoskodott és hogy azokban a várakban, ahol huzamosabb időt szokott eltölteni, fenntartott valami helyiségfélélt, ahol a nehezebb betegek nyugodalmat és pihenést találhattak.

Mindezek a teendők erősen lefoglalták Guthi Országh Ilona idejét. S ehhez hozzájárult még magának a birtoknak a gondozása is.

Perényi Gábor többet időzött katonái között, meg a rendek gyűlésén, mint felesége mellett. Így birtokainak a kormányzásával keveset törődhetett. Annak gondja egy-két megbízható emberére meg feleségére hullott, ők intézték el a legtávolabbi földeken fekvő várak, falvak ügyeit is és ugyancsak nyitva kellett tartamok a szemüket, hogy mindent rendben találhassanak.

Ezek mellett a gondot adó munkák mellett mégis volt ideje Országh Ilonának, hogy férje kíséretében vagy csak egymagában el-ellátogathasson a rokonokhoz, ismerősökhöz. Gyakran találkozunk nevével a nagyobb lakodalmakon résztvevő főasszonyok között is. Utazni is szeretett. Sokszor csak egyik birtokáról a másikra utazott, sokszor pedig esküvőkre, kézfogókra, halotti torokra vitte a hintószekér.

Töketerében kívül legtöbbit Sárospatakon időzött. Ezt a várat is szerette. Diósgyőrön, amely csak a későbbi idők királyi ajándéka volt, kevesebb időt töltött.

Férjét ragaszkodó szeretettel vette körül. Nagyon féltette. Mintha csak megérezte volna Perényi Gábor korai halálát, minden útját ezer aggodalommal kíséri. S erre az aggodalomra meg is volt az ok. Perényi Gábor gyakran kitette magát a veszedelmeknek. 1557-ben például Varaszonál, amikor Telekessy István megverte seregét, olyan nagy veszedelemben forgott az élete, hogy egyedül csak gyors lovának köszönhetette megmenekülését. De Perényi Gábor kardját szerencse övezte és feleségének többnyire sikereket, dicsőséges harcokat tudott elmesélni. Nem is harcmezőn érte utol a halál. Pozsonyban tartózkodott országos gyűlésen, amikor váratlanul, betegség nélkül távozott el az élők sorából.

1567-ben hozza hírnök Perényi Gábornénak a szomorú hírt. El sem tudja hinni. Lélekben, testben összetörve siet Pozsonyba. Ott már várja nővérének, Borbálának férje, Török Ferenc. Az ő segítségével hozza haza férjének holttestét Sárospatakra. Mert Perényi Gábor végrendeletében kéri, hogy Sárospatakra temessék apja mellé. Guthi Országh Ilona eleget tesz férje kérésének. De csak a legnagyobb erőfeszítéssel tudja végignézni a szertartást. Mert iszonyú volt a csapás, ami érte. Rokonai szeretetteljes segítsége, részvéte öntenek csak erőt beléje. Csak így tudja az urát az őt megillető tisztséggel eltemettetni. Maga választja, maga készítteti el férjének síremlékét. S amikor rávészi a sírkőre ezeket a szavakat: „Emelte ezt a sok könny között búslakodó özvegy és leghűségesebb feleség, Országh Ilona”, igazabb szót még nem írt le asszony.

Férje temetése után valóságos búskomorság vesz erőt rajta. Egész beteg lesz. Teljesen megtörve tér vissza Tőketerebesre. Rokonai nagyon féltik. Óvó szeretettel veszik körül s nem győznek kedvében járni. Legjobban azt szeretnék, ha Országh Ilona a gyászév letelte után másodszor is férjhez menne. Kérője akadna elég, hiszen Perényi Gábor szép örökséget hagyott hátra s örökségének legnagyobb részét feleségének biztosította. Hagyatékának csak egészen kis töredéke szállott anyjára és Erzsébet nővérére. A fiatal özvegy tehát gazdag. S mellette szép. Még mindig elismerten a legszebb az asszonyok között. Háziasságát, jó gazdaasszonyt voltát meg mindenki ismeri az országban. Kérőben tehát nem volna hiány, de Guthi Országh Ilona hallani sem akar újabb házasságról. Magányába vonul vissza s még csak el sem hagyja tőketerebesi tartózkodási helyét. A lakodalmakra, eljegyzésekre szóló meghívásokat is rendre visszautasítja.

Legszívesebben otthon időzik. Kint dolgozgat a kertjében és férjének emlékét ápolgatja. Pedig az 1567-es esztendő újabb gyászt hoz. Aki apjának s az egész Országh családnak szemefénye volt, az utolsó Guthi Országh 32 esztendőskorában váratlanul eltávozott az élők sorából. Megdöbbsent kétségbeeséssel olvassa sógornőjének, Guthi Kristófnének, Zrínyi Ilonának az okt. 19-iki temetésre szóló meghívását, amelyben Zrínyi Ilona szomorú szívvel írja, hogy az „Isten milyen nagy keserőséggel látogatta meg”.

A kettős gyász egészen megtöri. Bátyjának elvesztése teljesen aláaknázza egészségét. Már férje halála óta gyengélkedett, de Országh Kristóf temetéséről visszajövet, egyenesen ágyának esik. Az egész országban elterjed betegségének híre. És csak most látszik meg igazán, hogy mennyire szerették kortársai Guthi Országh Ilonát. Mert rendre kapja a leveleket s a küldöncök egymásnak adják át az ajtó kilincsét. Ki orvosságot küld neki, ki pedig gyümölcscsel kedveskedik. Ajándékokkal halmozzák el és nem szűnnek meg érdeklődni egészségi állapota után. De rokonainak és ismerőseinek kedves érdeklődése nem tudja megvigasztalni. Napjai gyász és siránkozások között telnek el s érzi, hogy napról-napra gyöngül, fogy. Pedig nővére, Török Ferencné is ellátogat hozzá és hosszabb időt tölt nála.

Csak akkor javul kedélyállapota, amikor Török Ferencné elküldi hozzá kis leányát, Katát. Ez felrázza kábultságából. Ezt a kis leányt nagyon szerette Perényi Gáborné. Több ízben megfordult Országh Ilona házában és nagynénje is többször ellátogatott Török Ferencékhez a kis Török Kata kedvéért. A kisleány nevelőanyjának is nevezte őt.

A kis Kata jelenléte nagy vigasz számára. Napjait úgyszólván csakis vele tölti. Tanítgatja, játszik vele, elhallgatja fecsegését s a kisleány társaságában szinte meg is feledkezik nagy bánatáról. De a kis Katát rövid tőketerebesi ottartózkodása után visszahívják a szülői házba. Török Ferenc nagyon érzi már leányának hiányát. Egyre-másra küldözgeti hát a leveleket, küldöncöket sógornőjéhez, melyben kéri őt, hogy kis leányát küldje már haza. Országh Ilona eleinte hallani sem akar a kérésről. De aztán egy napon mégis csak elszánja magát a válásra. Rábízza a gyermeket Mártonfalvi Imre deákra, aki sok viszontagság után hazaviszi a kisleányt szüleihez.

A kis Katától való elválás visszadönti előbbi elkeseredett állapotába. Egész vigasztalanná lesz. Semmi sem érdekli többé. Ismerősei hiába keresik fel leveleikkel, még csak a válaszadásra sincs kedve. S közben betegsége kiújul. Újra megindulnak feléje az ország minden részéből a receptek és Kanizsay Orsika nádorispánné maga siet Tőketerebesre, orvossal, patikáriussal, hogy segíthessen a fiatal özvegyen. De

hiába. Sem a receptek, sem az orvos segítsége nem használ. Guthi Ország Ilona utánahal férjének.

Két esztendő sem múlt el Perényi Gábor országbíró halála után s feleségének, Guthi Ország Ilonának holtteste fölött is felmagaslik a sírdomb. Rokonsága Sárospatakra viteti Terebesről és férje mellé temetteti el. Egész fiatalon haltak meg mind a ketten. Perényi Gábor mindössze 35 esztendő volt, míg Guthi Ország Ilona csupán 31 éves.

A temetés nagy pompával ment végbe. A halotti beszédet Fabritius, a nagy tiszteletnek örvendő, országos hírű tudós tartotta. S a beszéd, amelyet Guthi Ország Ilona fölött elmondott, mindazt a szépet és jót tartalmazta, amit csak Guthi Ország Ilona életében elkövetett. Kiemeli a korán elhunynak szépségét, jóságát, igaz vallásosságát, szerénységét, jótékonykodását, háziasságát s minden más jó tulajdonságát. De mindazokat az erényeket, amiket Fabritius szép beszédében elmondott, leghívebben a sírfelirata örökítette meg.

Mert a sírfelirat, amelyet Guthi Ország Ilonának, Perényi Gábornénak sírkövére vésetett a rokonság, esztendők múlásával is változatlan hűséggel hirdeti, hogy: „Pannónia asszonyai között mint a legfényesebb világosság ragyogott ő.”

Laczkó Márta.